

Факти – ліки проти фейків

Спецвипуск

МІДГ

Листопад 2024

Запрацював Рубікон HUB

ЦЕ ДРУЖНІЙ ПРОСТІР для ветеранів і ветеранок, відкритий БО «БФ «Рубікон Волі». За словами **директора фонду Івана Мінченка**, новий простір стане місцем, де кожен захисник та захисниця зможуть відчувати себе серед своїх. Адже частина працівників фонду, як і сам засновник, колишні військовослужбовці.

У Рубікон Hub можна звертатися та отримати консультації та допомогу за такими напрямками:

- ✓ психологічна підтримка;
- ✓ реабілітація ветеранів;

- ✓ юридичні консультації;
- ✓ безбар'єрність.

За кожним із напрямків проводитимуться заходи, зустрічі, надання допомоги ветеранам, ветеранкам та членам їхніх родин.

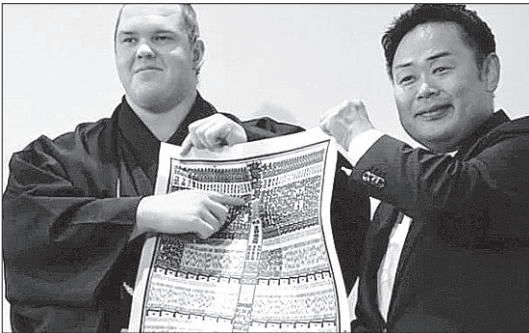
Тут також можна поспілкуватися із друзями, пограти у настільні або відеоігри.

■ Адреса: вул.Володимира Грищенка, 26а, телефон (063) 051-76-33.

Рятувальник із Запоріжжя – тричі чемпіон України з гирьового спорту, а спортсмен із Мелітополя – у вищому дивізіоні сумо

У КУБКУ УКРАЇНИ з гирьового спорту в Києві рятувальник Денис Коноваленко у ваговій категорії до 95 кг зайняв три перших місця у поштовху довгим циклом; вправі «Р 12» та чоловічій естафеті з поштовху довгим циклом.

“Ці перемоги – це не лише підтвердження високого рівня підготовки рятувальника, а й приклад того, як наполеглива праця та сила духу допомагають досягати вершин у спорті та професії”, – зазначають у ДСНС України Запорізької області.

А БОРЕЦЬ СУМО з Мелітополя Сергій Соколовський, який виступає під псевдонімом Шиші Масару, став першим українцем, який потрапив до вищого дивізіону японського сумо. Про це повідомив посол України в Японії Сергій Корсунський.

Про 27-річного спортсмена написав японський тижневик Asahi Shimbun: “Сергій Соколовський народився в Мелітополі на Півдні України, почав займатися боротьбою в юному віці і перейшов на сумо у 15 років. Дебютував у Японії на весняному турнірі 2020 року. Через два роки почалося вторгнення росії в Україну, і Мелітополь перейшов під контроль росії. Поки по місту точилися запеклі бої, Шиші не міг повернутися додому і покладався на нічні відеодзвінки зі своєю матір'ю, щоб залишатися на зв'язку”.

Незважаючи на значну статуру – зріст 193 сантиметри і вагу 171 кілограмів, для сходження в дивізіон макууті Шиші знадобилося чотири з половиною роки.

Фото: Asahi Shimbun

В області працює Моніторингова місія ООН із прав людини

ГОЛОВА місії ООН з прав людини в Україні **Даніель Белль** зустрівся з представниками обласної та міської влади, щоб почути про заподіяну росією шкоду цивільному населенню.

З 2014 року головна мета місії ООН – документувати порушення міжнародного гуманітарного права під час воєнних дій. Вже задокументовані всі атаки керованими авіабомбами, що здійснили російські

загарбники по Запоріжжю, а також наслідки обстрілів.

Для фіксації порушень прав людини на ТОТ представники місії спілкуються з мешканцями, які виїхали із захопленої території. Зібрані матеріали надсилаються у Раду Безпеки ООН, Міжнародний суд ООН, Міжнародний кримінальний суд, щоб злочини рф в Україні не залишилися непокараними.

ЗНАЙ НАШИХ!

Подяка Запоріжжю за незламність

У ЦЕНТРИ готовності цивільних повідомили, що волонтер Сергій Притула завітав до запорізького осередку, щоб особисто подякувати за роботу всім, хто долучився до його ініціативи.

Нагадаємо, що в Запоріжжі Центр готовності цивільних за ініціативи Благодійного фонду Сергія Притули розпочав роботу з 1 березня 2024 року. Місцевим співорганізатором виступив Фонд «Південь».

“З того часу ми провели понад сто тренінгів, які відвідало більше 1300 людей. Цей результат став можливим завдяки нашим інструкторам та невпинній роботі команди Центру готовності цивільних.

Стежте за анонсами та очікуйте нових тренінгів. Сильніший, коли готові до всього!”, – пишуть у Центрі.

Благодійний фонд Сергія Притули опікується посиленням Сил оборони України, а також допомогою цивільному населенню, яке постраждало від російської агресії.

Центр готовності цивільних – проєкт Благодійного фонду Сергія Притули, ціллю якого є навчити цивільне населення базовій військовій підготовці та надати навички, необхідні під час війни. В Україні працює 87 осередків у 21-й області.

Фото – «Центр готовності цивільних»

Ворог розганяє фейк про грант на кіно у «понад мільярд гривень»: про що мова

У РУ-НЕТІ шириться інформація, нібито Державне агентство України з питань кіно оголосило президентський грантовий конкурс на 2025 рік, мета якого – створення проєктів, де автори мають демонструвати «позитивний образ ТЦК».

Цікаво, що на сайті Держкіно справді є новина про оголошення президентського грантового конкурсу у 2025 році.

Для участі необхідно подати відповідні документи: заявку, кошторис, опис фільму тощо.

Подібні умови були і раніше – у 2023 та 2024 роках.

Але, звісно, у них немає жодних згадок про “позитивне висвітлення дій ТЦК”.

Дійсна мета конкурсу – надання державної фінансової підтримки молодим митцям для створення та реалізації соціально значущих творчих проєктів. Чіткі обмеження на теми проєктів не вказані. У підробці зазначили суму у понад один мільярд гривень на створення кінопродукції, але на офіційному сайті вказано лише 3,9 млн гривень.

Це обсяг коштів, передбачений на виплату трьох грантів, відповідно до Указу Президента «Про державну підтримку культури і мистецтва в Україні». Їх виділяють із бюджету Міністерства культури та стратегічних комунікацій.

Як і в інших подібних випадках, вигадуючи такі побрехеньки, ворог намагається зірвати мобілізацію та посіяти ворожнечу у суспільстві.

Підготувала Олена АХІНЬКО

ЩО БРЕШУТЬ РОСІЙСЬКІ ОКУПАНТИ

Як «квітне» Дніпрорудне під росіянами

РОСІЙСЬКІ пропагандистські пабліки безугавно намагаються втлумачити українцям, як гарно живеться тим, хто змушений був залишитися на тимчасово окупованих територіях. Наприклад, у Дніпрорудному один із каналів «віщає»,

скільки тротуарів залатано, як швидко ліквідують прориви водогонів міські тепломережі, що відсутність світла – вина «українацистів», а от ремонт 200 км доріг у так званій Бердянській агломерації [до якої окупанти віднесли

і Дніпрорудне], – заслуга в.в.путіна особисто.

Що насправді відбувається у цій тимчасово окупованій громаді, кореспондентка «МИГа» дізналася від **началь-**

ника Дніпрорудненської міської військової адміністрації Антона Козирєва.

Замість освіти й лікування – промивання мізків

Антон Володимирович розповів, що у громаді залишилися приблизно третина мешканців. Комунальні підприємства «Комфорт» та «Тепломережі» захоплені росіянами, які «переписали» їх на російські реєстри, призначили туди своїх людей, тож КП функціонують.

«Інше питання – як вони функціонують. Регіон дотаційний, самі себе вони не забезпечують, – каже Антон Козирєв. – Коли окупанти почали так звану програму інтеграції регіону до рф, плату за комуналку з мешканців не брали, потім почали брати так звану «мінімалку»... Але ви ж розумієте, що коли «Тепломережі» тепло дають, а грошей не беруть, то це чисто дотаційна історія».

За словами Антона Володимировича, лікарня у місті працює, але там добрячий кадровий голод, бо багато лікарів виїхало.

«Найгірше у них з освітою. Вони спромоглися запустити одну школу, дитсадок, ліцей і коледж. Але з їхньою кадровою політикою, коли прибиральниця чи асенізатор могли зайняти посаду мера, не дивно, що директоркою, наприклад, дитсадка стає вихователька, яку колись зі скандалом звільнили. Тож зрозуміло, який там рівень освіти».

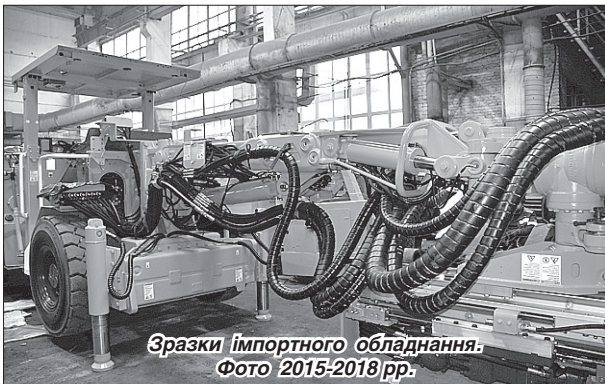
Дуже шкода дітей, бо, мабуть, єдине, що працює у росіян добре, так це пропаганда. «Промивання мізків – це основа їхньої держави. Без цього вони не зможуть існувати», – констатує Антон Козирєв.

Додамо, що три тижні тому дніпрорудненський російський телеграм-канал повідомив про безкоштовне встановлення обладнання для супутникового телебачення «русский мір».

Чи намагаються дніпрорудненці якось отримувати інформацію з вільної України? «Звичайно, люди намагаються... Ті, котрі зацікавлені. Тим, що від початку «колобки», – все одно. Але є багато людей, які просто чекають. Вони нікуди не ходять, ні з ким не колабують».

Є різні обставини, коли людина дійсно не може виїхати. Комуś вік і болячки не дозволяють. Когоś від рішучого кроку утримують лежачі родичі. Є люди, які просто розуміють, що не пройнуть фільтрацію. Донедавна були два коридори, якими можна було виїхати в Україну, зараз залишився один довгий через білорусь, Польщу. На кожному з них мінімум п'ять фільтрацій. І люди, які бачать, що не пройдуть фільтрацію, змушені лишатися на тимчасово окупованій території і чекають на звільнення».

ЗЗРК: логістику та імпортерне обладнання «хотелками» не здолаєш

Зразки імпортерного обладнання. Фото 2015-2018 рр.

Ще одна російська маніпуляція, яку часом, на жаль, підхоплюють і українські ЗМІ, – про «процвітання» Запорізького залізничного комбінату.

Нагадаємо: окупанти почали з того, що вкрали видобуту українськими гірниками руду. За два з половиною роки там змінилися три «начальники» [одного з них, повернувшись з Донецької області, СБУ вже повідомила про підозру у скоєнні кримінального злочину].

До 24 лютого 2022 року на комбінаті працювало 4800 осіб. Після повномасштабного вторгнення переважна більшість працівників відмовилася працювати на окупантів. За словами Антона Козирєва, у перший рік загарбники намагалися щось запустити, рекламувати, але так-сяк змогли закрити десь тисячу-півтори робочих місць. Не знайшовши достатню кількість

«добровольців» з місцевих, окупанти почали завозити «з глибини на юга» російських працівників. Мовляв, зразу квартиру даємо, роботу, чого б не поїхати? Однак і це не рятує. З регулярністю раз на тиждень ті самі телеграм-канали публікують запрошення на роботу за півтора десятками спеціальностей.

Проте нещодавно окупанти почали розганяти інформацію, начебто цього року видобуток руди сягнув мільйона тонн, а наступного року вони планують вийти на цифру у чотири мільйони тонн. Восени робили показові вибухи, мовляв, вийшли на більшу глибину задля більшого видобутку.

«Вибухи – це прекрасно, але є два нюанси, що їх конкретно обмежують, – розповів Антон Козирєв. – Нюанс перший – це логістика. До повномасштабного була лише одна залізнична гілка, якою вивозили руду до портів чи до Запоріжжя. Зараз її не існує, і возять вони видобуток вантажівками. З такими «потужностями» ні про які чотири мільйони не йдеться».

Це те, що лежить на поверхні. А є й глибша історія. З 1995 року на ЗЗРК зайшли іноземні та вітчизняні інвестори. За цей час обладнання оно вилосило на 80 відсотків, і воно імпортерне, причому не з росії. В умовах санкцій знайти імпортерні запчастини дуже проблематично. Вони намагалися щось там «імпортозаміщувати», але навіть на гайках це не працює. Обладнання поступово виходить з ладу. Їм його замінити нічим. Тож проєкти росіян щодо небачених видобутків нашої руди – не більше, як марення».

Ганна ЧУПРИНА

ДОВІДКОВО

Після захоплення комбінату росіянами ЗЗРК зареєстроване у Києві як підприємство, яке втратило контроль над своєю матеріально-технічною базою. Інвестори, які працюють у правовому полі, зараз можуть тільки чекати деокупації.

ТІЛЬКИ ЦИФРИ

Уряд планує приєднатися до євромережі служб зайнятості

КАБІНЕТ Міністрів України затвердив план підготовки, спрямованої на приєднання до Європейської мережі служб зайнятості [EURES]. Документ містить заходи інституційного, аналітичного та інформаційного характеру. Про це повідомляє Міністерство економіки України.

Це ще один важливий крок до забезпечення вільного руху українських працівників та їхнього доступу до європейського ринку праці.

EURES – це європейська мережа співпраці між Європейською Комісією, Європейським агентством з питань праці [ELA], національними громадськими організаціями та іншими акредитованими службами зайнятості в усіх країнах ЄС, а також Ісландії, Ліхтенштейні, Норвегії та Швейцарії.

EURES сприяє вільному пересуванню працівників, надаючи працівникам і роботодавцям інформацію та послуги з підтримки зайнятості, а також

посилюючи співпрацю та обмін інформацією між організаціями-членами. У середньому, на порталі EURES налічується понад чотири мільйони робочих місць.

Мережа EURES із майже 1000 консультантів, що працюють у 31 країні, пропонує як онлайн, так і особисті послуги з питань трудової мобільності в ЄС, допомагаючи у працевлаштуванні та пошуку роботи.

Створення свого профілю на порталі EURES дозволяє роботодавцям знайти таланти за допомогою простого пошуку, а шукачі роботи та працівники можуть дослідити мільйони вакансій, які відповідають їхнім навичкам та кваліфікації.

Мінекономіки зазначає, що наразі план заходів значною мірою спрямований на вивчення досвіду країн, які

вже пройшли шлях приєднання до EURES, зокрема, Польщі та Хорватії.

ДОВІДКОВО

Раніше на базі Європейської служби зайнятості [EURES] було створено випробувального проєкт – онлайн-платформу «Фонд талантів ЄС» для українців, які перебувають під тимчасовим захистом у ЄС.

Джерело: Міністерство економіки України

Повномасштабне вторгнення та окупація області

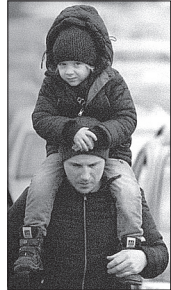
ВНАСЛІДОК повномасштабного вторгнення рф окуповано 75 відсотків території Запорізької області – це 589 населених пунктів. Офіційно зафіксовано майже тисячі фактів викрадень цивільних на ТОТ. У заручниках кремля перебувають понад 300 людей.

«Дорогою життя» з окупації на волю у Василівці пройшло понад півтора мільйона людей. Наразі у Запоріжжі проживає більше 223-х тисяч ВПО; 160 тисяч перемістилися після початку повномасштабного вторгнення.

Від початку повномасштабного вторгнення через агресію рф у Запорізькій області загинула 581 людина, поранені 1890 людей.

На підконтрольній території області пошкодженні або повністю зруйновані понад 15 тисяч цивільних об'єктів.

Попри ці страшні цифри, Запорізький край щодня бореться і щодня долає виклики великої війни.

ТАКЕ ЖИТТЯ

■ Зростання цін на побутові товари на 4,5 відсотка призвело до подорожчання предметів домашнього вжитку, побутової техніки та поточного утримання житла [на 0,7 відсотка].

■ У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 0,8 відсотка через подорожчання антибіотиків вітчизняних [на 4,2 відсотка].

■ Підвищення вартості газу скрапленого для автомобілів [на 11,6 відсотка] призвело до зростання цін у транспортній сфері на 0,2 відсотка.

■ Зв'язок подорожчав на 0,2 відсотка за рахунок збільшення цін на поштові послуги [на 3,1 відсотка].

■ Товари та послуги у сфері відпочинку і культури подорожчали на 0,4 відсотка, у т.ч. на послуги спортивних установ – на 7,5 відсотка.

■ Ціни у сфері освіти залишилися без змін, а у сфері ресторанів та готелів вони зросли на 0,8 відсотка, при цьому зростання було спричинене підвищенням цін на послуги харчування поза домом [на 0,8 відсотка].

■ Ціни на різні товари та послуги зросли на 0,8 відсотка через підвищення цін на послуги нотаріусів [на 4,6 відсотка].

Як змінилися ціни у жовтні

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ головного управління статистики в Запорізькій області, ціни на споживчому ринку регіону в жовтні цього року, порівняно з попереднім місяцем, зросли на 1,6 відсотка [в Україні – на 1,8 відсотка]; з початку року – на 7,6 відсотка [в Україні – на 8,4 відсотка].

■ Продукти харчування та безалкогольні напої в жовтні по відношенню до вересня подорожчали на 3,5 відсотка. Суттєве збільшення цін відбулось на баклажани, моркву, помідори, гриби, апельсини, картоплю, виноград, огірки, морозиво, соки фруктові-ягідні [на 43,1-10,5 відсотка], масло вершкове, перець солодкий, яйця, птицю [тушки курячі], майонез, крупу гречану, молоко, ковбаси варені вищого гатунку, олію соняшникову, яблука, каву, рибу

морожену, хліб, філе куряче та свинину [на 9,2-0,3 відсотка].

■ Ціни знизились на ківі, лимони, цукор [на 23,9-6,3 відсотка], макаронні вироби із твердих сортів пшениці, рибу живу, охолоджену, сири тверді типу Емменталь, сосиски, сардельки вищого гатунку, свіжу, охолоджену, заморожену яловичину і телятину та сало [на 5,0-0,2 відсотка].

■ Ціни на тютюнові вироби зросли на 1,0 відсотка.

■ Одяг і взуття подешевшали на 1,6 відсотка за рахунок зменшення цін на взуття [на 2,1 відсотка] та одяг [на 1,3 відсотка].

■ Через підвищення ціни на тверде паливо на 2,4 відсотка відбулось зростання цін [тарифів] на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива [на 0,1 відсотка].

Майже тисяча запоріжців отримала ваучери на навчання

У службі зайнятості повідомили, що наразі ще є можливість скористатися ваучером на навчання і за державний кошт опанувати нову, актуальнішу спеціальність або підвищити свій професійний рівень.

– Зокрема, з'явилась унікальна можливість отримати ваучер на підвищення кваліфікації за програмою «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб» на базі Запорізького національного університету, – розповіла директорка Запорізького обласного центру зайнятості Зінаїда Бойко.

Як зазначила посадовиця, ваучер – це унікальний шанс, доступний багатьом українцям. Отримання нової спеціальності може стати кроком у нове життя.

Існує перелік із 155-ти професій і спеціальностей, затверджений Мінекономіки, за якими можна навчатися за рахунок держави. Серед них найбільш популярні – психологія, медсестринство та водій вантажівки. Втім за бажанням можна опанувати і архітектуру, і захист рослин тощо.

З початку 2024 року вже 950 людей у Запорізькій області отримали ваучери на навчання від служби зайнятості.

Нагадаємо, що сума ваучера не може перевищувати 30280 гривень. Різницю доведеться доплачувати самостійно.

Отримати ваучер можуть не всі. Треба вже мати професійну технічну чи вищу освіту, не бути зареєстрованим у службі зайнятості як безробітний та не проходити навчання за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття протягом останніх трьох років. Є ще вимоги.

На сьогодні, отримати ваучер можуть:

✓ люди віком старше 45-ти років [до настання пенсії за віком];

✓ ветерани, учасники бойових дій;

✓ внутрішньо переміщені особи працездатного віку;

✓ особи з інвалідністю;

✓ люди, що отримали поранення внаслідок військової агресії або пройшли полон.

Отже, якщо ви підходите по цих критеріях і бажаєте змінити життя на краще, звертайтеся до Запорізького обласного центру зайнятості або подавайте заявку онлайн.

■ Детальнішу інформацію можна отримати у **Contact-центрі ЗОЦЗ за номером (0-800) 33-67-28.**

Над чим буде працювати обласний центр у 2025 році: програма розвитку міста

ВІДБУЛОСЯ публічне обговорення Програми економічного і соціального розвитку Запоріжжя на 2025 рік, у якому взяли участь експерти Ради відновлення, представники бізнесу та громадськості. Обговорення торкнулося ключових аспектів документа, що визначає пріоритети розвитку громади на наступний рік.

У фокусі дискусії була важливість підтримки малого та середнього бізнесу, який є ключовим драйвером економіки регіону. Експерти наголосили, що понад 90 відсотків продукції у регіоні виробляється саме малим та середнім бізнесом, а 46 відсотків надходжень до бюджету забезпечується цією категорією підприємств. Незважаючи на виклики, такі як руйнування інфраструктури та релокація, вони демонструють високу адаптивність і залишаються стабілізуючим фактором.

Учасники звернули увагу на необхідність розширення комунікації між владою та бізнесом для ефективнішого формування проєктів і залучення більшої кількості стейкхолдерів.

Соціальні питання також викликали жваве обговорення. Учасники підкреслили важливість розвитку людського капіталу, що має включати не лише соціальний захист, але й довгострокові

ініціативи у сфері освіти, охорони здоров'я, культури та підтримки ветеранського бізнесу. Було відзначено, що деякі завдання Програми сформульовані непослідовно, що може ускладнювати їхню реалізацію.

Особливу увагу приділили екологічним питанням та енергетичній стійкості. Учасники відзначили, що заходи з енергоефективності та зеленої енергетики вимагають чіткішого окреслення і підтримки з боку міської влади. Експерти наголосили на необхідності включення до Програми амбітніших екологічних проєктів, зокрема, у сфері утилізації відходів та зменшення екологічного навантаження.

Загалом обговорення виявило низку сильних сторін Програми, проте учасники підкреслили, що її ефективність значно зросте за умов кращої взаємодії між усіма зацікавленими сторонами. Програма отримає ще більше користі для громади, якщо буде враховано більше пропозицій від бізнесу, громадських організацій та експертів у різних галузях.

Учасники обговорення наголосили, що цей документ має стати не лише стратегічним, але й реально дієвим планом, який враховуватиме думку громадськості та експертів.

ДО ВІДОМА

Де у Запоріжжі працюють пункти безкоштовного гарячого харчування

У МІСТІ, згідно з Комплексною програмою соціального захисту населення [фінансується за кошти міського бюджету], в осінньо-зимовий період передбачена організація гарячого харчування для найбільш вразливих категорій містян.

Цьогоріч пункти гарячого харчування розпочали роботу 6 листопада і будуть працювати до кінця лютого наступного року в чотирьох районах міста – Олександрівському, Комунарському, Заводському та Дніпровському.

– На організацію виїзного гарячого харчування у холодну пору року з міського бюджету було виділено близько 195-ти тисяч гривень. Департамент соціального захисту населення міськради уклав договір із приватним підприємством, яке готує гарячі обіди. Вартість однієї порції 40 гривень. Упродовж листопада-грудня планується видати близько 2400 порцій. У меню – різні каші і обов'язково м'ясні вироби [тефтелі, ковбаси,

котлети], та чай, – розповіла заступниця начальника відділу надання адресної допомоги департаменту соціального захисту населення Запорізької міської ради Світлана Шахова.

Робота пунктів харчування організована департаментом соціального захисту населення згідно з таким графіком:

■ **Олександрівський р-н** [пр. Соборний, 37, біля Свято-Покровського кафедрального собору]: пн, ср, пт – з 11.00;

■ **Комунарський р-н** [вул. Космічна, 22, у сквері, зупинка громадського транспорту «Школа №70»]: пн, ср, пт – з 11.30;

■ **Заводський р-н** [вул. Перспективна, 2, територія Запорізького обласного протитуберкульозного клінічного диспансеру]: пн, ср, пт – з 11.45;

■ **Дніпровський р-н** [пр. Металургів, 1, районне відділення обласної організації Товариства Червоного Хреста]: пн, ср, пт – з 12.00.

Бережіться шахраїв-«переписників населення»

ПРАВООХОРОНЦІ звертаються до запоріжців із проханням посилити уважність через небезпеку потрапити до рук шахраїв.

Вони повідомляють, що існує група людей, яка ходить від дверей до дверей, видаючи себе за співробітників органів внутрішніх справ. Вони мають при собі документи та бланки із символікою

Міністерства внутрішніх справ та стверджують, що їм необхідно перевірити наявність дійсних посвідчень особи у всіх напередодні майбутнього перепису населення. Користуючись довірливістю громадян, шахраї здійснюють крадіжки у будинках.

Шахраї мають досить презентабельний вигляд. До вас може прийти людина та

сказати: «Я хочу зробити вашу фотографію/зняти відбиток пальця задля перевірки особи». У шахраїв може бути ноутбук, біометричний пристрій і список усіх імен. Вони показують список та просять надати всю цю інформацію.

«Просимо вас пам'ятати, що подібних ініціатив з боку уряду не існує.

Не надавайте шахраям жодної інформації. Всім необхідно бути пильними та поінформованими», – йдеться у зверненні.

ЗАЕС в окупації: провокації загарбників, фейки та реальні загрози безпеці

ЗАПОРІЗЬКА АТОМНА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ, яка була побудована на березі тепер вже колишнього Каховського водосховища поруч із містом Енергодар, є найбільшою у Європі за сукупною потужністю. Вона складається з шести енергоблоків по 1 ГВт кожен і

до початку повномасштабного вторгнення виробляла майже 20 відсотків усієї енергогенерації України. Також тут розташоване сухе сховище відпрацьованого ядерного палива.

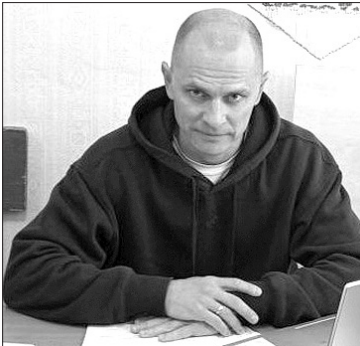
На початку березня 2022 року станція була обстріляна та захоплена російськими

військовими. З того часу росіяни ще неодноразово обстрілювали АЕС, перетворили її на військову базу – з величезною кількістю техніки, вибухівки та воєк; і шантажують світ новою ядерною катастрофою. При цьому кремлівська пропаганда постійно

розповсюджує фейки та звинувачує ЗСУ у власних злочинах і підступних намірах: мовляв, це Україна створює ядерну небезпеку, обстрілює ЗАЕС і планує диверсії на станції. Однак численні факти та свідчення очевидців, починаючи з моменту збройного

Захоплення атомної: як це було

Голова Енергодарської міської військової адміністрації, а в березні 2022 року мер міста Дмитро Орлов був безпосередньо в Енергодарі майже до кінця квітня [потім внаслідок неймовірного тиску з боку ворога та небезпеки для

життя переїхав до Запоріжжя], і на власні очі бачив, як відбувалося захоплення ЗАЕС.

– З першого дня повномасштабного вторгнення ми сформували добровільні дружини з місцевих активістів і чергували поруч із блокпостом на єдиній під'їзній дорозі до Енергодару, – розповідає Дмитро Орлов. – У найбільш напружені моменти до нас приєднувалося майже усе не зайняте на роботі доросле населення міста. Люди співали державний гімн, маючи в руках лише прапори України і плакати, виходили зуияняти тяжку військову техніку та озброєних до зубів росіян. І тричі нам вдалося розвернути колони танків. Але пізно увечері 3 березня 2022 року ворог вже здалеку почав стріляти з тяжкого озброєння. Стало зрозуміло, що ніяких перемовин не буде – загарбники будуть вбивати навіть беззбройних людей. Тому я сказав містянам, щоб вони задля власної безпеки розійшлися по домівках. У той вечір ми побачили, що колона танків до міста не поїхала, відразу ж попрямувала на атомну станцію. З'ясувалося, що біля першої та другої прохідної велись бої фактично всю ніч, і весь світ мав змогу за цим спостерігати, оскільки там працювали он-лайн-камери спостереження. Тобто всі ці воєнні злочини зафіксовані.

За словами мера, під час наступу російські військові обстрілювали ЗАЕС із різних видів озброєння, зокрема, з танків. Було влучання у резервуар дизельну електростанцію, у перший енергоблок, суттєвих пошкоджень зазнали трубопроводи, які ведуть до реакторного відділення енергоблоку. Було повністю знищено один із корпусів навчально-тренувального центру, частково – адмінбудівля. Також пошкоджена теплотраса, яка йшла до міста.

Вранці 4 березня 2022 року атомна та теплова електростанції були захоплені російськими військами.

Пізніше керівник експлуатаційного підрозділу ЗАЕС Олег Дудар так загадав ту ніч: «Вперше у світовій історії атомної енергетики мій персонал виконав складні технічні переключення під прямим обстрілом і забезпечив ядерну безпеку об'єкту та зберіг генерацію».

Вже 12 березня російська влада заявила, що тепер ЗАЕС належить Росатому. Декілька місяців у неймовірно складних умовах АЕС продовжувала працювати – з українським персоналом, але під контролем росіян. Із вересня ЗАЕС повністю не працює і не генерує електрику. Навпаки, споживає її з енергосистеми України задля охолодження ядерних реакторів, які були переведені у режим холодної зупинки.

Хроніка терористичних дій рф

російська влада не зупиняє своїх терористичних дій, що неодноразово ставило ЗАЕС на межу техногенної катастрофи. Ось лише декілька прикладів із хроніки подій протягом окупації станції.

2022 рік

13 серпня. Головне управління розвідки МО України повідомило, що окупанти обстрілюють ЗАЕС із села Водяне. Внаслідок артилерійських ударів пошкоджено перший блок насосної станції Цеху теплових і підземних комунікацій та частково зруйновано пожежну частину, що відповідає за безпеку ЗАЕС. Також у результаті ворожих обстрілів відбулося займання лісу та трави на прилеглих територіях, що викликало значне задимлення. Одночасно окупанти створюють «картинку» для власної пропаганди. Зокрема, до стели «Енергодар» на в'їзді в місто підігнали самохідну артилерійську установку «Піон» із нанесеною білою фарбою літерою «Z». На САУ підняли синьо-жовтий український прапор.

25 серпня дії загарбників спричинили повне відключення ЗАЕС від енергомережі – перше в історії станції. До кінця дня АЕС знову під'єднали до мереж.

27 серпня були обстріли в районах спецкорпусу №2 та естакади між спецкорпусом та енергоблоком №2.

5 вересня. Внаслідок пов'язаної з обстрілами пожежі, ЗАЕС вдруге повністю відключилася від енергомережі.

21 вересня відбувся черговий обстріл станції російськими військами, внаслідок чого було пошкоджено обладнання зв'язку енергоблоку №6 з відкритим розподільчим пристроєм ЗАЕС. У той же час путін заявив про те, що Захід будітмо захоує Україну "обстрілювати ЗАЕС, що загрожує атомною катастрофою".

8 жовтня через обстріл російськими військами пошкоджена і відімкнулася остання лінія зв'язку з енергосистемою. В результаті відбулось повне знеструмлення Запорізької АЕС, в автоматичному режимі увімкнулись дизель-генератори. Лінію відремонтували наступного дня.

2 листопада через російські обстріли пошкоджено дві високовольтні лінії зв'язку ЗАЕС з українською енергосистемою. Станція перейшла у режим повного знеструмлення, включились всі 20 дизель-генераторів.

20 листопада. Російські військові весь ранок обстрілювали ЗАЕС. Зафіксовано більше 12-ти влучань в об'єкти інфраструктури станції.

2023 рік.

6 червня російські окупанти підірвали дамбу Каховської ГЕС. На сьогодні Каховського водосховища, з якого брали воду для ставка-охолоджувача ЗАЕС, вже не існує. Це є додатковою загрозою для тимчасово окупованої атомної станції.

23 червня керівник військової розвідки України Кирило Буданов наголосив, що росія завершила підготовку до теракту на ЗАЕС, у якому має намір звинуватити Україну. Начинена вибухівкою техніка розміщена біля четвертого енергоблоку станції, а в разі підриву охолоджувача ядерні реактори можуть

розповсюджує фейки та звинувачує ЗСУ у власних злочинах і підступних намірах: мовляв, це Україна створює ядерну небезпеку, обстрілює ЗАЕС і планує диверсії на станції. Однак численні факти та свідчення очевидців, починаючи з моменту збройного

захоплення атомної станції, беззаперечно спростовують ці брехливі твердження. «МИГ», який регулярно моніторить безпекову ситуацію на ЗАЕС, узгаальнив основні факти того, що дійсно відбувалося на станції після її окупації російськими військовими.

розплавитися за період від десяти годин до 14-ти днів. Ця інформація набула масштабного розголосу, що на той момент, ймовірно, зупинило наміри росіян.

Проте протягом місяця українська розвідка повідомила про підготовку до декілька провокацій на ЗАЕС, що готували військові рф під прапором ЗСУ.

10 липня ГУР України опублікувало схему мінування ЗАЕС, на якій чітко видно міно-вибухові загородження, заміновану техніку, вантажівки з вибухівкою.

2024 рік

2 травня ГУР МО України оприлюднило відео, яке демонструє, як російські військові запускають дрони-камікадзе над ядерними реакторами ЗАЕС.

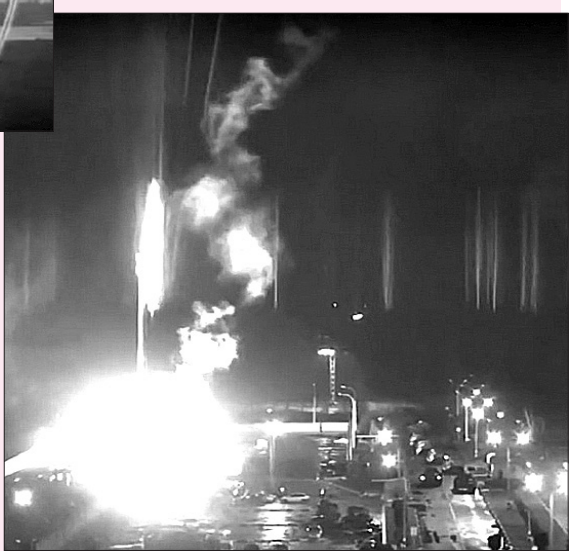
11 серпня зафіксовано пожежу в одній із градієнь АЕС. За неофіційною інформацією, поширеною головою місцевої військової адміністрації, росіяни підпалили в градірні автомобільні шини. Експерти МАГАТЕ чули численні вибухи увечері напередодні події.

29 вересня керівник ЦПД РНБО Андрій Коваленко повідомив про те, що росія використовує ЗАЕС для навчання пілотів дронів – FPV-дрони неодноразово бачили у небі над станцією.

31 жовтня. Окупанти встановили зенітну установку на ЗАЕС і ведуть звідти вогонь – очевидці зафіксували це на телефон.

Загалом, за офіційними даними, від початку повномасштабного вторгнення рф в Україну Запорізька АЕС пережила вісім повних і декілька часткових знеструмлень.

Крім того, генеральний директор Міжнародного агентства з атомної енергії Рафаель Гроссі не одноразово заявляв, що місія МАГАТЕ не має

повного доступу до усіх об'єктів та обладнання на ЗАЕС. Тому визначити повною мірою, що відбувається на станції, неможливо.

Експерти Greenpeace про маніпуляції росіян та фейки

У БЕРЕЗНІ цього року ядерні експерти міжнародної громадської природоохоронної організації Greenpeace завітали до Запоріжжя і презентували свій аналіз ядерної кризи на атомній електростанції.

Старший спеціаліст Greenpeace Німеччини з питань ядерної енергетики Шон Берні розповів про останні дослідження британських військових аналітиків McKenzie Intelligence Services щодо розташування зброї на території Запорізької атомної електростанції.

– Із самого початку повномасштабного вторгнення було зрозуміло, що ядерні об'єкти України будуть стратегічними цілями для окупантів, – відзначив Шон Берні. – Так і сталося. Першою стала Чорнобильська АЕС. Потім ми бачили, як росія трансливала захоплення Запорізької атомної станції із використанням зброї. Це для нас був повний шок.

У звіті наводяться детальні докази того, що Запорізька атомна електростанція використовується стратегічно і тактично як прикриття російськими збройними силами у незаконній війні проти України. Зазначається, що російські сили на станції оснащені такими транспортними засобами, як БТР-70 і БТР-80, а також військовими вантажівками «Урал» і «КамаЗ», які призначені для перевезення зброї, боєприпасів і вибухівки. Ідентифікували численні GPS-локації стрільб російських реактивних систем залпового вогню [РСЗВ], зокрема БМ-21 «Град» і БМ-30 «Смерч» у радіусі від одного до 18-ти км від атомної станції. Також з моменту окупації у районі водоохолоджувача атомної електростанції було споруджено понад тисячу метрів траншей. Очевидно, що російські війська використовують АЕС як своєрідний щит.

Вже у липні цього року аналітики McKenzie Intelligence Services довели, що завдяки російському уряду про нібито українські атаки безпілотників на Запорізьку атомну електростанцію – це маніпуляція і фейк: дрони запускали поблизу станції самі росіяни.

– Протягом усього часу існує зростаюча загроза умисного акту російського саботажу, який може призвести до потенційно величезного викиду радіації. Ми повинні зробити все можливе, щоб запобігти ще одній ядерній катастрофі в Україні, – заявив Шон Берні.

У травні цього року з'явилася ще одна загроза – перезапущ реакторів. За повідомленням Greenpeace, деталі запланованого перезапуску Запорізької АЕС містяться в офіційному документі, поданому російським урядом до Міжнародного агентства з атомної енергії [МАГАТЕ] 14 травня 2024 року.

– У Росатомі немає достатньої кількості кваліфікованих і досвідчених працівників, знайомих із Запорізькою АЕС. Понад два роки технічне обслуговування критично важливих установок було абсолютно неадекватним, електропостачання необхідне для насосів водяного охолодження реакторів і відпрацьованого ядерного палива, а також для інших систем безпеки, залишається вкрай нестабільним. Початання води до ставка-охолоджувача значно ускладнилося після руйнування Каховської ГЕС російськими збройними силами. Перезапуск одного або декількох реакторів у таких умовах демонструє кричущу нехтування протоколами ядерної безпеки, – зауважив фахівець з ядерної енергетики Greenpeace Бельгії Ян Ван де Путте.

Пізніше Росатом, який планував перезапущ реакторів ЗАЕС вже у 2025 році, повідомив, що "наразі це дійсно неможливо". Але чи можна довіряти заявам росіян, які постійно брешуть?

Головні загрози безпеці

НА ДУМКУ Дмитра Орлова, який майже 15 років був провідним спеціалістом на ЗАЕС, однією з головних загроз безпеці станції є брак кваліфікованого персоналу.

– До повномасштабного вторгнення на станції працювало 11 тисяч робітників, – каже мер. – І вони постійно підтримували свою кваліфікацію, здавали іспити. Зараз цим ніхто не переймається, навчальний корпус швидко зруйновано. Багатьох спеціалістів станції було захоплено та відправлено у катівні, деяких вбито. Наразі з персоналу залишилося 2000 працівників, які знаходяться під постійним тиском. Це стільки ж набрали «з вулиці» – вони взагалі не мають фахової освіти.

Крім того, за словами Дмитра Орлова, відбувається деградація обладнання, комплектувати потребують заміни, а в росій їх немає, бо не виробляють. Поки що не критично, але поступово знижується рівень води у ставку-охолоджувачі. До того ж росіяни не полишають постійні обстріли, провокації на ЗАЕС, увесь периметр заміновано.

Хто дасть гарантію, що якійсь снаряд чи міна не вибухне? Нагадаю, що Генеральна Асамблея ООН 11 липня 2024 року ухвалила резолюцію «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включно із Запорізькою атомною електростанцією». У ній зазначається, що росія має терміново вивести свій військовий та інший персонал із Запорізької АЕС, розмінувати станцію та повернути її Україні. Проте держава-агресорка вчоргове проігнорувала вимоги міжнародної спільноти.

До цього також МАГАТЕ тричі зверталося до росії щодо повернення ЗАЕС під повний контроль України. Але рф продовжує використовувати атомну станцію для ядерного шантажу – попри будь-які заяви, резолюції та присутність інспекторів МАГАТЕ на АЕС.

20 вересня, під час Генеральної конференції, МАГАТЕ схвалила чергову резолюцію щодо негайного виведення військового та іншого персоналу рф з території ЗАЕС і повернення станції під контроль Києва для забезпечення її безпеки. Але її теж було проігноровано.

Світлана ШКАРУПА, фото авторки та з відкритих джерел

Як і де тепер встановлюватимуть інвалідність

31 січня в Україні почне діяти оновлена система оцінювання повсякденного функціонування людини, яка замінить стару модель медико-соціальної експертної комісії [МСЕК]. У Запорізькій області реформа МСЕК вже стартувала.

МСЕК приєднують до психіатричної лікарні

З 1 листопада 2024 року КУ «Обласний центр медико-соціальної експертизи» Запорізької облради [МСЕК] офіційно припинила свою роботу. Відповідне розпорядження про ліквідацію видав голова Запорізької ОВА Іван Федоров. Комунальну установу приєднують до КНП «Обласний клінічний заклад психоневрологічної допомоги та соціально значущих хвороб» [обласна психіатрична лікарня]. Таким чином, МСЕК стає підрозділом обласної психіатричної лікарні, а його співробітники – працівниками цього закладу. Головного лікаря обласної МСЕК Лілію Диріну, яку було призначено на цю посаду у червні цього року, звільняють.

Нагадаємо, що посаду вона отримала після корупційного скандалу в установі, коли у березні 2024 року посадовців МСЕК правоохоронці викрили на отриманні довідок про фактивну інвалідність. У ході розслідування було вилучено готівку на понад 1,2 млн доларів. Багаторічну керівницю обласної МСЕК [на посаді – з 1997 року] Ірину Машихіну було звільнено; на її місце її призначили Лілію Диріну, яка до того очолювала КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» Мелітопольської міськради.

Згідно з виданим розпорядженням, психіатричну лікарню дофінансують і там будуть забезпечувати, зокрема:

- ✓ проведення медико-соціальних експертиз хворим, що досягли повноліття, потерпілим від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, особам з інвалідністю;
- ✓ визначення, у разі звернення особи, ступінь втрати здоров'я, групи інвалідності, причини, зв'язок і час настання інвалідності громадян, які постраждали внаслідок політичних репресій або Чорнобильської катастрофи, військової агресії російської федерації проти України, втрату трудової діяльності;
- ✓ визначення причинного зв'язку інвалідності із захворюванням чи каліцтвом, що виникли у дитинстві, вродженою вадою; визначення ступеня втрати професійної працездатності потерпілим від нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання та інше.

Що передбачає анонсована урядом реформа МСЕК?

Як повідомило Міністерство охорони здоров'я, реформа стартує у 2025 році та буде впроваджуватись поетапно. Замість МСЕК справу розглядатиме експертна команда у лікарні.

Який шлях потрібно буде пройти пацієнту?

Спочатку відбуватиметься підготовка справи. Особистий лікар разом із пацієнтом обирає зручний заклад, де відбудється оцінювання. Після чого в електронній системі фахівець заповнює направлення та прикріплює скановані документи, підписує їх електронним підписом та направляє до обраної лікарні. Аби скерувати пацієнта на оцінювання, більше не потрібно засідання та рішення лікарсько-консультативної комісії.

Далі адміністратор команд лікарні перевіряє повноту інформації у документах. Профіль справи та потрібної для оцінки команди визначається автоматично. Після перевірки система ставить справу в електронну чергу на найближчий доступний час у профільної команди.

Адміністратор та лікарі не знають, коли саме та до яких фахівців потрапить пацієнт. Особистий лікар отримує сповіщення в системі, а пацієнт – електронний лист. Їм повідомлять дату, час, місце проведення та тип засідання, але не склад лікарів. У день оцінювання медиком з експертної команди відкривається доступ до розкладу та даних пацієнта. За необхідності вони можуть направити людину на додаткові обстеження, але лише один раз і з чітко зазначеними причинами. Усі матеріали – справа, протокол, рішення, рекомендації – ведуться та зберігаються в електронному вигляді. Щодо всіх пунктів рішення фіксується позиція кожного лікаря та спільний висновок. Документи підписують члени команди електронними підписами. Пацієнт отримує витяг із рішенням електронною поштою або рекомендованим листом.

Повторний огляд для людей з інвалідністю: кому та коли проходити?

Статус інвалідності, засвідчений документами МСЕК, залишається чинним, і всі надані пільги, виплати, відстрочки та соціальні послуги продовжують діяти. Якщо повторний огляд мав відбутися у першій половині 2025 року, термін буде автоматично продовжений до 30 червня 2025 року. Ті, хто пропустив огляд з поважних причин, мають пройти повторний огляд до:

- ✓ 1 листопада 2025 року – чоловіки 25-60-ти років із другою або третьою групою;
- ✓ 1 квітня 2026 року – всі інші категорії.

Кому чи за яких умов можна НЕ проходити оцінювання в рамках повторного огляду?

Людам із уже встановленим пожиттєвим статусом особи з інвалідністю.

Людам із важкими порушеннями здоров'я [онкологія, повна сліпота, втрата кінцівок тощо].

Тим, хто перебуває у зоні бойових дій або на окупованих територіях. Військовим і правоохоронцям, які проходять військову службу, до завершення служби.

Олена АХІНЬКО

Запоріжцям розповіли, як не піддатися російській пропаганді

ЯК ЗАЗНАЧИЛА тренерка, російська пропаганда дуже динамічна та різнобічна. Відомо, що будь-який диктаторський режим тримається, окрім насильства й обмеження свобод, на пропаганді. Путінський режим не тільки успадкував методи пропаганди срср, а й значно їх примножив. Після 24 лютого 2022 року масштаби цієї пропаганди стали безпрецедентними.

Не слід забувати також, що російська пропаганда спрямована не лише на внутрішню аудиторію, а й на закордонну. Це потрібно для того, щоб створити у світі позитивний імідж держави-агресорки, виправдати війну, яку вона веде проти України, зганьбити українців тощо. І для цього використовуються будь-які засоби - підтасовування фактів, спотворення подій і відверта брехня, фейки.

— Більшість із нас звикли вважати, що ворожа пропаганда поширена лише у засобах масової інформації. Але це не так, — підкреслила пані Ірина. — Протягом багатьох років

росіяни «маскували» її, і продовжують це робити, у фільмах, книгах, мультфільмах, музиці, іграх, шоу, підручниках. Навіть у шкільній формі та іграшках. Наприклад, відомий персонаж радянського мультфільму Чебурашка сьогодні використовується як символ війни росії проти України. У кіно пропагандисти подавали та й подають досі образ українців, як неосвічених селянок. У російських фільмах та серіалах росіяни — врівноважені персонажі, а українці — другорядні, смішні та не дуже розумні.

Особливо активізувалися пропагандисти після повномасштабного вторгнення. На концертах, у шоу, на телебаченні, у соцмережах вони перекладають відповідальність за війну саме на Україну, всіляко виправдовуючи дії своєї влади.

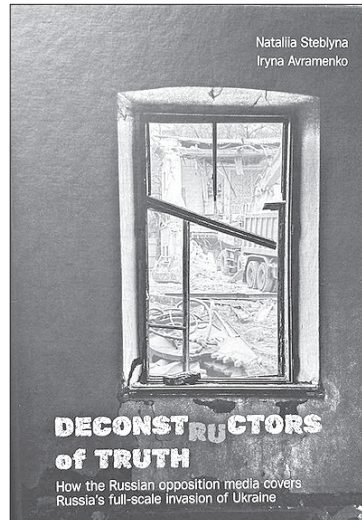
Водночас за кордоном багато так званих «хороших руських» виставляють себе жертвами путінського режиму, але при цьому не засуджують розпочату ним війну і, по суті, просують кремлівські

пропагандистські наративи. Мовляв, руські — вони хороші, вони брати українцям. Тому повинні підтримувати один одного, а не ворогувати. І європейці часто піддаються на ці провокації, починають жаліти «хороших руських».

Найбільш небезпечні, за словами експертки, приховані фейки та маніпуляції. Найчастіше дезінформація — це просто легке перекручення фактів, висмикування висловів із контексту. Таке перекручування важко помітити та йому легко повірити. Особливо, якщо це статті у виданнях, які прийнято вважати опозиційними — «Медуза», «Новая газета Європа» та інші. Але чи справді вони такі вже опозиційні?

Ірина Авраменко розповіла про результати дослідження того, як подається інформація у цих виданнях. Виявилось, що у більшості статей жертву війни, тобто Україну, прирівнюють до агресора — росії. Робиться це приховано і дуже професійно.

Наприклад, розповідаючи про ракетну атаку росіян на

Львів, поруч розміщують інформацію про нібито обстріл українськими військовими міста Ясинувата у так званий ДНР. Або під статтями про обстріли росіянами української цивільної інфраструктури, публікують коментарі російських воєнних, які «спростовують» сам факт обстрілів. Розповідаючи про підлив росіянами греблі Каховської ГЕС, замість слова «підлив» вживається поняття «руйнування». Таким чином до читачів доноситься думка, що гребля найімовірніше сама зруйнувалася від зносу конструкцій, її взагалі ніхто не підирив. І таких прикладів безліч.

Результатом дворічних досліджень Ірини Авраменко разом з журналісткою Наталією Стеблиною незалежних російських медіа та лібералів, стало видання книги «Деконструктори правди».

— У цій книзі ми довели, — каже пані Ірина, — що російські журналісти, які декларують

себе незалежними і мали би чітко й однозначно засуджувати російську агресію, насправді маніпулюють, завуальовано підтримують путіна, жаліють «бедних руських мальчиків», розміщують неперевірену інформацію, ставлячи на один щабель жертву і жорстокого агресора. Книга видана англійською мовою, бо ми зацікавлені в тому, щоб іноземці теж розуміли, хто такі російські ліберали і наскільки вони незалежні.

Інформаційна війна ведеться дуже потужно, зазначає тренерка, бо ворожа пропаганда діє напряму через мову. Адже всі ми розуміємо російську.

Ще один аспект — це роль цифрових технологій та соцмереж. Завдяки їм пропагандистські ідеї поширюються блискавично. Тому боротися з пропагандою надзвичайно важко, але можливо й необхідно.

Для боротьби з ворожою пропагандою, за словами Ірини Авраменко, треба навчитися її розпізнавати і засвоїти те, що не тільки російські медіа, а й російські музиканти, актори, шоумени, художники перебувають на службі у путінського режиму. Саме через свою творчість вони несуть кремлівську пропаганду у маси. Навіть своїм мовчанням про війну в Україні вони підтримують російську агресію та вбивства українців.

Для протидії російській пропаганді передусім необхідно розвивати власну медіаграмотність, підвищувати загальний освітній рівень та не брати на віру контент, який продукують представники ворожої держави.

Медійники навчилися правильно збирати інформацію про злочини російських військових

У ПОЛТАВІ пройшов тренінг із питань документування міжнародних воєнних злочинів. Журналісти з восьми областей України, в тому числі Запорізької, стали його учасниками.

Модератор тренінгу та керівниця юридичного напрямку ГО «Інститут розвитку регіональної преси» [м.Київ] Оксана Максименюк ознайомила учасників з класифікацією міжнародних злочинів, визначених Римським статутим МКС, а саме: воєнних злочинів, злочинів проти людяності, геноциду, зазначивши, що журналісти мають знати та застосовувати правильну термінологію та ознаки.

В той же час, вона наголосила: чи є та чи інша подія воєнним злочином, встановлює лише суд.

— Роль журналістів полягає насамперед в інформуванні громадськості, але зараз, під час війни, вони можуть зіткнутися з інформацією, яка свідчить про вчинення міжнародних злочинів. Тому представникам преси треба мати базове уявлення

про систему міжнародного кримінального правосуддя: про те, які дії вважаються міжнародним злочином і якими є шляхи компенсації завданої шкоди, які кроки треба зробити, щоби підвищити ймовірність того, що інформація зможе бути використана в кримінальному впровадженні, — підкреслила пані Оксана.

За словами Світлани Костюк, яка представляла не тренінгу Запорізький центр журналістської солідарності, медійники активно і зацікавлено обговорювали

болючу, але дуже важливу для українців тему. Іноді, навіть, вступали у суперечки щодо визнання чи, навпаки, не визнання тих чи інших ситуацій міжнародним злочином.

Зважаючи на те, що зібрались журналісти переважно з тих областей, які найбільше потерпають від війни, прикладів було багато — як-то колаборація, порушення правил ведення війни, безпекова складова, переслідування та насильство проти працівників ЗМІ. У кожного — свої історії вчинених ворогом злочинів.

Тому аудиторія, спираючись на реальні події, вчилася розпізнавати і класифікувати їх.

Керівниця відділу розслідувань воєнних злочинів Київ Independent Євгенія Моторевська та воєнна кореспондентка Альона Яцина поділились важливою практичною інформацією з проведення фото- та відеофіксації фактів воєнних злочинів з архівуванням для подальшого використання [відтерміноване правосуддя без терміну давності] у Національних судах інших країн, трибуналах та МКС на

основі універсальної юрисдикції. Також розповіли про особливості інтерв'ювання свідків злочинів і жертв, постраждалих від насильства.

Крім того, на тренінгу піднімалися питання насильства проти самих журналістів після повномасштабного вторгнення росії в Україну; мінімізації ризиків е роботи; відповідальності при висвітленні інформації про воєнні злочини тощо.

Наприкінці тренінгу його учасникам було презентовано Посібник зі збору та фіксації інформації про міжнародні злочини, в якому визначені види діяльності, які можуть бути міжнародним злочином під час збройних конфліктів.

Цей посібник був підготовлений [Канада] за підтримки Глобального фонду захисту ЗМІ ЮНЕСКО.

До відома: Центр права та демократії є міжнародною правозахисною організацією, яка надає експертні юридичні послуги по всьому світу задля захисту та розвитку демократичних прав людини.
Світлана ШКАРУПА

28 листопада – День працівника системи фінансового моніторингу.

29 листопада – **Всеукраїнський день логіста**; День без покупок: «чорна» п'ятниця.

30 листопада – **День радіотехнічних військ Повітряних сил Збройних Сил України**; День пам'яті всіх жертв застосування хімічної зброї; Міжнародний день «Міста за життя»; Міжнародний день захисту інформації; День пам'яті вигнання євреїв з арабських країн та Ірану в Ізраїлі; Міжнародний день спідниці; День домашніх тварин; апостола Андрія Первозванного.

1 грудня – **День проведення всенародного Референдуму на підтвердження Акту проголошення незалежності України; День працівників прокуратури; День народження ТРК «Запоріжжя»** [Суспільне ТБ]; **День народження ТРК «Алекс»**; Всесвітній день боротьби зі СНІДом; Міжнародний день невролога.

2 грудня – День 2D-художника; Міжнародний день боротьби за відміну рабства; Міжнародний день модельної залізниці.

3 грудня – Міжнародний день людей з обмеженими можливостями; День комп'ютерної графіки.

4 грудня – **День ракетних військ і артилерії**; Міжнародний день банків; День обіймів.

5 грудня – **День працівників статистики**; Всесвітній день волонтерів [Міжнародний день добровольців в ім'я економічного та соціального розвитку]; Національний день поминання у Франції;

■ ІМЕНІННИКИ

28 листопада: Андрій, Василь, Ганна, Григорій, Данило, Іван, Костянтин, Микола, Олексій, Павло, Петро, Сергій, Степан, Тимофій [Григорій, Дмитро, Микита, Микола, Петро, Пилип, Хома].

29 листопада: Валеріан, Данило, Денис, Іван, Микола, Сергій [Василь, Віктор, Дмитро, Іван, Макар, Матвій, Михайло, Микола, Сергій, Теодор, Федір].

30 листопада: Андрій, Іван [Вікторія, Геннадій, Григорій, Захар, Іван, Михайло].

1 грудня – Антон, Дмитро [за старим календарем – Микола, Платон, Роман]

2 грудня – Андрій, Антоніна, Борис, Віра, Володимир, Дмитро, Іван, Кирило, Костянтин, Маргарита, Марія,

29 листопада – 125 років від дня народження Григорія Михайловича Косинки [Стрільця, 1899-1934], українського прозаїка, перекладача доби Розстріляного Відродження.

30 листопада - 130 років із дня народження Михайла Андрійчука [1894-1938], письменника, журналіста, громадського діяча у США; 75 років від дня народження Ярослава Стельмаха [1949–2001], українського драматурга, прозаїка перекладача, кіносценариста.

1 грудня - 130 років із дня народження Юліана Головінського [1894-1930], військового та політичного діяча, сотника Української Галицької армії, співзасновника та діяча Української військової організації, діяча ОУН.

4 грудня - 140 років із дня народження Олександра Жуковського [1884-1925], військового діяча, військового міністра і міністра морських справ УНР, члена Української Центральної Ради, дипломата, полковника Армії УНР.

5 грудня – 120 років від дня народження Михайла Гордійовича Дерегуса [1904-1997], українського художника-ілюстратора, графіка, живописця педагога, громадського діяча;

Матвій, Мойсей, Микола, Павло, Сергій, Степан, Тамара, Федір [Валентин, Геннадій, Денис, Дмитро, Іван, Костянтин, Леонід, Михайло, Олександр, Петро, Семен, Сергій, Тимофій, Федір, Яків].

3 грудня – Андрій, Гаврило, Георгій, Іван, Микола, Сава, Федір [Анатолій, Арсеній, Василь, Володимир, Ганна, Григорій, Іван, Макар, Микола, Олександр, Олексій, Тетяна].

4 грудня – Анастасія, Варвара, Василь, Геннадій, Дмитро, Катерина, Іван, Кіра, Микола, Олександр, Олексій, Юлія [Олександр].

5 грудня – Геннадій, Захар, Ілля, Сава, Сергій [Борис, Василь, Володимир, Іван, Ілля, Максим, Марк, Михайло, Олексій, Опанас, Павло, Петро, Сава, Федір].

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

■ МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЛИСТОПАД

- Сприятливі дні: **28-30 листопада**.
- Несприятливі місячні дні: **1, 4 грудня**.
- Несприятливий день для починань: **28 листопада**.
- Краще уникати активних дій: **1 грудня**
- Несприятливий день для прийому до стоматолога: **1, 2, 5 грудня**.
- Несприятливі дні для стрижки: **29 листопада, 1, 2, 4 грудня**.
- Несприятливий день для фарбування волосся: **1 грудня**.

Сприятливі дні для:

починань: **29 листопада, 3 грудня**; фінансових або юридичних справ: **3 грудня**; міжособистісних стосунків [ділових і романтичних] стосунків: **29 листопада, 3 грудня**; весілля: **28 листопада**; поїздок: **30 листопада**; стрижки: **30 листопада, 2, 3, 5 грудня**; фарбування волосся: **3, 5 грудня**; миття голови та фарбування волосся: **5 грудня**; застосування бальзамів-кондиціонерів та косметичних масок: **4, 5 грудня**; відновлювального та зміцнювального масажу з використанням масажних масел: **2-5 грудня**. творчості та спорту: **30 листопада, 3 грудня**; подорожей: **2 грудня**.

ПРИДБАННЯ

✓ всього для ремонту, оздоблення приміщень, затишку, комфорту в інтер'єрі, меблів, електронної, комп'ютерної

техніки, смартфонів, гаманця для грошей, товарів для дому, посуду, господарських дрібниць, предметів мистецтва, ювелірних прикрас, предметів розкоші, подарунків, біжутерії, парфумів, косметики для догляду за шкірою та волоссям, декоративної косметики, нижньої білизни, всього для спорту, туризму, відпочинку, путівок, собак, кішок, худоби та інших тварин та птахів, рослин, сільгосппродукції, лотерейних білетів, участі в акціях: **2 грудня**;

✓ будинку, квартири, житлової та нежитлової нерухомості земельної ділянки, антикваріату автомобіля, мотоцикла, дуже великої техніки, техніки для дому, побуту, електричних інструментів: **2, 4 грудня**;

✓ святкового, стильного, ділового, повсякденного, теплого одягу, постільної білизни, взуття: **4 грудня**.

■ САД З ГОРОДОМ

- Найбільш сприятливі для посівів дні: **28-30 листопада**.
- Найкращі дні для робіт в саду та на городі: **3-4 грудня**.
- Не рекомендується займатися посівом і посадкою городніх рослин: **1, 2, 5 грудня**.

Сприятливий час для посіву та посадки: томатів, перцю, баклажанів: **3-5 грудня**; огірків, кабачків, патисонів, гарбузів: **28-30 листопада, 3-5 грудня**; часнику, цибулі, помідорів, зелені, коренеплідних, багаторічних та цибулинних квітів: **28-30 листопада**; капусти: 3-5 грудня; плодових дерев та ягідних кущів: **28-30 листопада, 3-5 грудня**. однорічників, багаторічників та кімнатних квітів: **3-4 грудня**;

Вдалий час для: поливання та зрошування кімнатних і балконних рослин: **28,29 листопада**; заморожування фруктів: **30 листопада**.

Запоріжжя театральне вирує та творить

НЕ ПРОСТО ТАК театрознавець Віталій Жежера, презентуючи у Запоріжжі друге число журналу «Український театр», зазначив, що, готуючи його як редактор, побачив, наскільки наповнене подіями театральне життя нашого міста.

Остання декада листопада – тому підтвердження: 45-річний ювілей зібрав аншлаги у Театрі молоді; на сцені обласного театру імені Магара зазвучала оновлена режисером Віктором Поповим молитва Тев'є-Тевеля; у Театрі молоді – «Голос тихої безодні» у виконанні режисерки Лесі Плохоткіної [саме у день, коли Україна запалює свічку пам'яті Голодомору]; прем'єра театральної платформи «Дім актора» «90-ті FM» на сцені обласної муздрами – видовищна подія як і для цієї поважної сцени, так і для усіх глядачів. Кожному є що згадати про життя у 90-ті у ритмах FM та тогочасних політичних трансформацій. Та коли у плетиво музики та сюжету увійшов раптом блекаут, а потім у хід п'єси неочікувано увірвалася тривога, усього за кілька хвилин до фіналу, всі зрозуміли: так, це про наше життя.

Воно триває попри все, і вже цієї п'ятниці – прем'єра, «Музика вільних», на сцені театру імені Магара. Щотижня, у вихідні - вистави дитячого театру «СВІЯ»...

Дивують та рятують вистави Театру молоді, платформи «Дім актора»...

Про все це йде мова на сторінках часопису «Український театр» та на сторінках нашої газети і сайту mig.com.ua.

Інеса АТАМАНЧУК

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

	1	2		3		4		5		6		7		8		
9																10
11										12						
						13	14		15							
16	17		18			19						20	21		22	
					23						24					
	25									26						
	27		28				29			30			31			
32		33		34		35						36		37		38
42						39		40		41						
	44					45						46				

По горизонталі: 1. «Водолій» у ванній. 4. Орган, схильний до аритмії. 7. Корабель, на якому пливли викрадачі «золотого руна». 11. Східнохристиянське свято. 12. Діяльна сила, поєднана з наполегливістю та рішучістю. 13. Втамувач спраги. 16. Чи зиск, чи ... – одна заплата. 19. Група осіб, які ведуть злочинний спосіб життя. 20. Всім відомий плавальний сир. 25. Тактичне військове з'єднання в усіх видах збройних сил. 26. Злоякісна пухлина. 27. Колективне сільське господарство в СРСР. 30. Власник чого-небудь, господар. 32. Елемент споруди або машини для підтримування несучих конструкцій. 35. Між літом та зимою. 36. Густий напій, приготовлений збиванням у блендері до стану пюре. 39. Тропічна солодка картопля. 42. Мисливець з вудкою. 43. Захист від нападу. 44. Іраномовний кочівник в північно-чорноморських степах IV-III ст. до н. е. 45. Простий пристрій для транспортування вантажів. 46. Цей мінерал спочатку було виявлено на березі річки на Сицилії [грецькою – Achates], звідки й отримав свою назву.

По вертикалі: 2. Реактивний снаряд. 3. Газорозрядна лампа, яку все частіше замінюють світлодіоди. 4. Військовий Німецька срібна монета у XIV - XVI ст. 6. В античній міфології – один з головних захисників Трої. 7. Зменшення еритроцитів та гемоглобіну в крові. 8. Велетень. 9. Професійна фізкультура. 10. Важкі обов'язки, важка ноша. 14. Місто, розташоване на Чорноморському узбережжі Кавказу. 15. Національність капітана Немо. 17. Кіношний робот-поліцейський. 18. Натуральне число між 2 і 4. 21. Пошуковий об'єкт уфолога. 22. Різка погіршення зору без видимих причин, що переходить у повну сліпоту. 23. Танго. 24. Частина літака. 28. Покинутий шекспірівський король. 29. Як італійці називають страви з макаронів? 30. Жіноче ім'я польського походження, «мандрівниця». 31. Ознака початку пожежі. 32. Великий гурт овець, кіз. 33. Гриб, найбільш цінний і популярний серед підберезників, містить до 35-ти відсотків повноцінного білка. 34. Ім'я Гітлера. 36. "... була найпривітніша до козака Чуба" ["Ніч перед Різдом"]. 37. "Я чую, як гуде в диму земля ..." [В.Сосюра] 38. Недосяжне досягнення. 39. Стрічка у зав'язці. 40. Щастя наркомана [жарг.]. 41. В іудаїзмі – назва першої частини Біблії – П'ятикнижжя Мойсея, а також пергаментний сувій з цим текстом, що зберігається у синагозі.

Відповідь на кросворд, опублікований 21 листопада

По горизонталі: 1. Свято. 5. Кошик. 7. Пошта. 8. Стіна. 9. Козел. 10. Сірко. 13. Натяк. 16. Сталь. 17. Козак. 22. Абрам. 23. Ризик. 24. Угода. 26. Тренд. 28. Страх. 30. Барні. 31. Порох. 33. Танок. 35. Крупа. 36. Алоха. 37. Напад. 38. Акула. 39. Агата.

По вертикалі: 1. Сатурн. 2. Огірок. 3. Спас. 4. Жако. 5. Казбек. 6. Карлик. 11. Інтим. 12. Колір. 14. Абонент. 15. Яма. 18. Орк. 19. Адріано. 20. Аргон. 21. Узбек. 24. Ура. 25. Агава. 26. Танго. 27. Дно. 28. Сорока. 29. Халупа. 31. Погода. 32. Холера. 33. Танк. 34. Кадр.

“Ми не маємо права опускати руки. Ми тримаємо за руки наших дітей”

НАШЕ СУСПІЛЬСТВО, травмоване війною, перебуває наче у спазмі. Щире спілкування та взаємна підтримка відновлюють рух живильного тепла. Творче життя прифронтового міста, про різні прояви якого розповідає наша газета, не дає занепасти духом. Це як відновлення кровообігу у занімлому від біди тілі.

І дорослі, й діти – усі ми відчуваємо постійне нервово напруження та через те – втому. Тривають третій рік поруч із Запоріжжям активні військові дії, містяться переживають бомбардування, артилерійські обстріли. Крім того, дорослих непокоїть безробіття, погіршення соціальних умов... Та найбільше – тривога: як зберегти життя, здоров'я та емоційний стан дітей. Тому життєво необхідні психосоціальні та інші програми та проекти для людей, що залишаються жити у місті.

Тому такою доцільною та важливою є робота, яку веде **благодійний фонд «Златоград»** [президент Наталія Філатова], **обласна бібліотека «Юний читач»** [директорка Лариса Данилова]. Об'єднують та надихають дітей **фотостудія Black Lion**, якою керує Владислав Івахнін, **програми арттерапевтичних занять** Наталії Гвоздик та Софії Чередніченко.

Робота ведеться під патронатом і за підтримки англійської благодійної організації The BEARR Trust [London] та за особистої уваги пані Меган Бік. Ця опіка триває практично з початку воєнних дій на території України, та значно посилилась через об'єктивні загрози повномасштабного вторгнення.

Творчі зустрічі у бібліотеці відбуваються постійно, за необхідності – в укритті. Заняття з арттерапії – щочетверга. Щотижневі й різноманітні художні заняття. Фотостудія не обмежується тільки професійною роботою: діти разом із батьками за сприятливої погоди мають і прогулянки, і спортивні вправи.

Цього літа завдячуючи партнерам – БФ «Златоград» та англійській благодійній організації The BEARR Trust – була придбана установка для пісочної анімації, а також зручні та яскраві крісла-мішки для простору психологічного розвантаження та проведення занять із арттерапії. У них можна і працювати, і релаксувати. Ці чудові крісла-мішки додають

комфорту й затишку нашій бібліотеці. Саме тут, в одному із залів дитячої бібліотеки, ми зустрілися із Ларисою Даниловою та її колегами. Поруч облаштований ігровий куточок, комфортне місце відпочинку для батьків, і крісла-мішки, які створюють зручне місце для роботи.

Наталія Гвоздик, сертифікована арттерапевтка, вважає, що її напрямок роботи – найбільш делікатна психологічна допомога.

Програма цьогорічних занять підтверджує її тезу: це самопізнання через вправу «Долоня», формування позитивного «Я» на заняттях «Мій настрій», «Дерево самопрезентації», вільна творчість під час невимущених уроків «Малюємо настрої. Каракулі», «Магія крейди». А ще це «Парасолька», «Мавпочка», «Казка» та інші – і кожна вправа має практичну, художню та бережливу психологічну складову.

«Уроки різноколірного чарівництва» проводить у бібліотеці **художниця Ніна Муленко**. Це суто образотворча робота: малювання в різних техніках, аплікація, створення мотанок та мистецької іграшки.

Творчі заняття з підлітками – за підтримки благодійників – проводить і **Софія Чередніченко**. Маючи сертифікат арттерапевтки, вона відповідально організовує роботу студійців. Головне, на її думку, ще з першого уроку познайомити, згуртувати дітей. Має для цього перевірнену методику, організовуючи творчий процес по колу. Кожен наступний учасник процесу додає щось своє у спільну роботу.

“Програму курсу із 10-12-ти занять плануємо за інтересами дітей, які намагаюся дізнатися ще при

формуванні групи. Враховую, що саме цим дітям цікаво, та створюю заняття, творчо переробляючи напрацьовані методики. Наприклад, уроки малювання у техніці акватипії доповнила ідеями з використанням целофанових рукавичок та воску як елементів творчої роботи. Діти захопилися, роботи вийшли особливо вдалим. До речі, моменти власне терапії використовую дуже обережно, діти й не здогадуються, як ця методика працює. Але вона працює! Бо, отримавши курс занять, відчувши гармонізацію свого стану, багато дітей повертаються знову, і я рада їх бачити та продовжувати співпрацю”, – розповідає Софія.

Владислав Івахнін об'єднав довкола себе не тільки дітей, захоплених фотосправою, а й родини своїх студійців. На виставці фотографій, яка триває нині [відбулися вже десятки експозицій] – роботи дітей та дорослих.

Разом із Наталією Гвоздик працює волонтерка Ольга Чорненька-Кармазь. Її щире спілкування розкриває дитячі таланти та підтримує настрій занять

“Дякуємо нашим добрим друзям за розуміння важливості соціально-психологічної реабілітації дітей, що постраждали від війни, – каже **директорка бібліотеки Лариса Данилова**. – Ще у 2014 році ми згуртувалися довкола цієї роботи. Тоді допомогу надала благодійна організація Save the Children. Вони запропонували тренінги, дві співробітниця бібліотеки отримали новий для себе досвід і стали сертифікованими арттерапевтками. Тож наші заходи тривають у бібліотеці «Юний читач» від початку російсько-української війни, вже десять років.

А з початком повномасштабного вторгнення на запропонуваної допомоги БО «Сантіс» та БО «Златоград». І нам стало значно легше. Бо ми хотіли мати в бібліотеці не просто місце для занять наших гуртків, а організувати простір, куди б діти та молодь могли приходити за спілкуванням та психологічно розвантажитися. Сприяло тому багато чинників: війна наклала страшний відбиток на наше життя, ввів свої обмеження ковід, діти вчаться дистанційно [і практично не спілкуються]... Ми хотіли це виправити, компенсувати. І – дякуючи благодійникам «Сантіс», «Златоград», The Bearr Trust – ми це створили, підтримуємо та пишаємося.

Я вважаю, що такі простори для реабілітації мають бути у бібліотеках. Бо там можна надати ці послуги фахово: через книгу, через зустрічі з письменниками, творчими людьми, роботу гуртків і студій.

Відповідально та дієво працює арттерапевт Наталія Гвоздик, Ольги Чорненької-Кармазь. Гуртує дітей фотостудія Влада Івахніна і студія малювання Ніни Муленко.

У нас є англійська студія для малювання – приходять маленькі дітки, п'яти-шести років, вивчати англійську.

Та головне, чому ми всі дуже радіємо, – діти гуртуються. Тут сформувалася велика дитяча спільнота. Познайомившись на заняттях у гуртках, діти стають друзями і підтримують стосунки.

Разом святкують дні народження. І батьки, і ми радіємо цим дружнім стосункам, і тому, що нашим дітям, попри все, цікаво жити. Вони розкуті, вони творчі, фантазійні.

Діти не діляться на вікові категорії. У них нема такого – ти маленький, я дорослий. Вони всі разом. Це їхнє дружнє коло”.

Питаю **Влада** щодо роботи фотостудії:

– **Як опанувати дітям технічні можливості, особливості цієї справи?**

Влад посміхається:

– Дуже просто. Починаю працювати, вони приєднуються. Моє основне завдання – пояснити простими словами складні речі. Я підкажу технічні параметри, можливості... А от власне бачення кадру діти мають просто неймовірне!

Ми різними гаджетами знімаємо! І багато спілкуємося у процесі роботи. Різноманітні творчі ідеї – як організувати, наприклад, простір зйомки – реалізуємо разом. А як тільки маємо час, йдемо на спортмайданчик, на екскурсію, просто на прогулянку – за враженнями!

Дякую батькам, що вони приєднуються. І до спілкування, і до спільних прогулянок, і до власне фотосправи. Бо, як бачите, виставки бувають спільні. Дні народження вони святкують разом, у студії, з вигадливими творчими дарунками.

Лариса Данилова: “Батьки приходять на заняття, на наші заходи – іноді просто для того, щоб створити настрій і, наприклад, пригостити усіх дітей смаколиками. Траплялися моменти.

І ми всіх дітей бачимо, знаємо їхні імена, вони зростають поруч з нами. Війна могла їх озлобити, зчерствіти, а вони... добрі та щирі, і дружно єдині у своєму колі.

Ми ж розуміємо, що не можемо, не маємо права опускати руки. Маємо працювати, оберігати, шукати можливості підтримки емоційного стану, творчості наших дітей. Тримати їх за руки, бути з ними поруч”.

Інеса АТАМАНЧУК

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2400124

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції.

Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.

Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
27.11.24
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя